

İsveç Kütüphaneleri

Thomas Lidman

8,5 milyon müfussu İsveç'in iyi gelişmiş bir kütüphane sistemi vardır. Bu sistemin en önemli öğeleri halk kütüphaneleri, üniversite ve araştırma kütüphaneleri, okul kütüphaneleri, remsi ve iş kuruluşu kütüphaneleridir.

HALK KÜTÜPHANELERİ

Halk kütüphanelerinin tarihi, farklı halk hareketlerinin kendi genel eğitim amaçları için kütüphaneler kurdukları 19. yüzyıla kadar geriye götürülebilir. 1930'ların ortalarından başlayarak, bu kütüphaneler yavaş yavaş belediyelerin yönetimine geçti. Bugün 284 İsveç beldesinin (şehir, kasaba) her biri kendi kütüphane sistemine sahiptir. Toplam olarak 47 milyonu aşkın ciltlik derme ile yaklaşık 2000 kütüphane birimi bulunmaktadır.

1985'te, İsveç Parlamentosu halk kütüphanelerinin halk eğitimi politikasının bir aracı olduğuna ve demokratik hareketin bütünlüyci parçasını oluşturduğuna karar verdi: Halk kütüphanesi halkı bilgi ve kültür için araştırmaya yöneltmeli, bunun için nitelikli medya kullanılmalı ve kültür faaliyetleri göstermelidir. Halk kütüphanesi herkese, ücretsiz açık olmalıdır.

Halk kütüphanesinin nasıl geliştiğine merkezi hükümet değil, mahalli belediyelerin kendisi karar verir. Her belde de kültür faaliyetlerinden (kütüphanelerinki de içinde) sorumlu olan seçilmiş bir kurul vardır. İsveçteki halk kütüphanelerinin faaliyetleri öteki Kuzey Ülkelerinde olduğu gibi yasa ile düzenlenmiştir.

Bütün olarak halk kütüphanelerine mali destek son on yılda artmıştır. Buna medya ve personel desteği dahildir. Her kütüphanenin standartları, mahalli önceliklere bağlı olarak, beldeden beldeye önemsiz farklılıklar gösterir. İsveç'te pek çok belde küçüktür; yarıdan çoğunun nüfusu 20.000'den azdır. Böyle yerlerde kütüphane genel kültür faaliyetleri için sağlanabilen tek kurumdur. Harcamalarının %95'ini belediyeler, %2'sini bölge kurumları, %3'ünü de devlet üstlenir. Toplam giderlerin (ki bugün aşağı yukarı 2 milyar kron) %52'sini görevli giderleri, %26'sını fiziksel kolaylıklar, %16'sını kitaplar ve öteki medyalar ve %12'sini başka giderler oluşturur. Ödünç vermenin %43'ü ile, en sık ödünç alıcılar çocuklar ve genç yetişkinlerdir.

Halk Kütüphanesinin kullanılması: Halk kütüphanesinin kullanımı mahiyette değişmiş görünüyor. Bu dönemde değişiklik oldukça önemsizdir. Fakat büyümektedir. 1984'ten bu yana kitapların dolaşımına (ödünç verilmesine) ilişkin rakamlar %10'den fazla gerilemiştir. Bu her yurttaş için 9 kitabı veya yılda 71 milyon ödünç vermeyi ortadan kaldırıyor. Esasta yok olan yetişkinlere roman ödünç verilmesidir. Yayıncı kitap kulluplerinin rekabeti kütüphaneleri etkilemiştir. Fakat sürekli şehirleşme, kitle iletişimi

araçlarının öteki biçimlerdeki artış ve öbür mahalli şartlar gibi başka açıklamalar da vardır.

Yeni yayımlanmış istatistikler halk kütüphanelerinin 1985'te 85 milyon ziyaretçisi bulunduğunu gösteriyor. Bu ziyaretlerin 23 milyonu kitap ödünç almak, 28 milyonu yalnız gazete ve dergi okumak, 8 milyonu da danışma soruları sormak içindi. Halk kütüphanelerinin kullanımındaki değişimin sebeplerinden biri de onların bilgilenme ve danışma hizmetlerini farklı yöntemlerle ilerletmiş bulunmaları olabilir. Kütüphaneler danışma ve bilgilenme hizmetlerinde dış veri tabanlarını giderek daha çok kullanıyorlar. Müzik faaliyetleri kütüphanede kaset dinlemeden kasetlerin ve kompakt disklerin ödünç verilmesine dönüşüyor. Son olarak da kütüphane okuyucusuna CD/ROM sunulmuştur.

Şehirler arası medya dolaşımı: Halk kütüphaneleri bir "ödünç verme zinciri"ne bağlıdır. Bu onlara İsveç'teki bir takım başka kütüphanelerin kaynaklarına erişme imkanı verir. Bu yapı şehirler arası medya dolaşımında halk ve üniversite kütüphanelerinin işbirliğini ilerleten gerçekçi bir sistem olarak büyümüştür. Bu yapının temeli beldelerdeki halk kütüphaneleridir. Bunun yanında 24 il (county) kütüphanesi ile devletin finanse ettiği ödünç verme servisleri gelir. Bu merkezler materyallerin araştırma birimleri aracılığı ile de erişim sağlarlar. Büyük bilgisayar katalogları oluşturulmasının "ödünç verme zinciri"ni tehdit edeceği düşünülebilirdi. Fakat üniversite ve araştırma kütüphaneleri, başka türlü aşırı kullanılacakları korkusuyla, onun sürdürülmesini çok isteyeceklerdir.

Kütüphane yayma hizmetleri "Uzanma programları": Son onbeş yıl süresince gelişen bir kesim açık bakımdaki kültürdür. Yeni yöntem, kütüphanesiz yerleşim yerlerinde oturan yaşlı ve özürli kimseler için gündüz bakım merkezlerindeki "uzanma" programlarında çalışan kütüphanecileri ilgilendiriyor. Bu gelişme herhangi bir gerçek destek olmadan ortaya çıkmıştır. O, bu faaliyetleri başlatan kültür uyarısı ihtiyacının giderek gelişen bilincidir.

Yaşlılara yönelik başka bir "uzanma" hizmeti biçimi "kitap geliyor" hizmetidir. Bu hizmetle halk kütüphaneleri yaşlı ve sakatlara evlerinde kitap sağlamaktadır. Bu faaliyet, beldelerin üçte biri böyle bir hizmete hiç sahip olmadığı için, dikkat çekici bir biçimde genişletildi. Bir takım beldelerin kitaplar hakkında bilgilendirme, okuma yardımları, büyük hurufatlı kitaplar sağlanması ve benzeri sosyal hizmet programları bulunmaktadır.

Özel Görüntüşler: İsveç halk kütüphaneleri, İsveçli ve yabancı, herkese açıktır. Söz gelişi bir Amerikan gezgini İsveç kütüphanelerinden kitap ödünç alabilir. Ödünç verme bütün kitaplar için ücretsizdir. Ancak, geri verilmesi geciktirilen kitaplar için ceza alınır. Kütüphaneler kitaplardan başka materyaller de sağlarlar: Gazeteler ve dergiler, plaklar ve kasetler üzerindeki müzik, notalar, dil kursları, haritalar, milli ve mahalli yönetimden bilgiler, renkli slaytlar, sanat eserleri ve jenealoji (soy kütüğü) araştırmaları için mikrofilme alınmış İsveç Kilisesi belgeleri. Bunlar halk kütüphanesi bilgilenme hizmeti hazırlığının parçalarıdır. Halk kütüphaneleri yoğun sergi ve kültür faaliyeti programları, çocuklar için (bazen değişik göçmen dillerinde de sunulan) hikaye anlatma saatleri ve

kukla tiyatrosu gösterileri de düzenlerler.

İsveç halk kütüphanelerinin bir karakteristiği de belli gruplara ulaşmak için gösterilen çabalarıdır. Bu faaliyetler kütüphaneler ile yayma servislerindeki medya dermeleri veya beldelerde uygulanan "uzanma" programları içine alır. 1970'lerde hastanelerdeki kütüphane servisleri sürekli statüye dönüşmüş ve ekonomik destek sağlamaya başlamışlardır. Bazı yerlerde tıp kütüphaneleri genel hasta kütüphaneleri ile birleştirilmiştir.

Bir çok yıllar boyunca halk kütüphaneleri kendi kütüphane yapıları dışındaki hedef kitleye ulaşmak için başka kuruluşlarla işbirliği güçlendirmişlerdir. Çocuk bakımı servisleri, ana okulları, okullar, yetişkinlerin eğitimi dernekleri, kulüpler, yaşlılara özel hizmet binaları (huzur evleri), ıslah evleri vb. ile birlikte çalışmaktadırlar.

Göçmenler için kütüphane hizmeti: İsveçte nüfusun kabaca %4'ünü oluşturan 400.000'i aşkın yabancı yurttaş yaşar. En büyük milli topluluklar arasında Finler, Yugoslavlar, Yunanlar ve Türkler bulunmaktadır. Halk kütüphanesi servislerinin hakim ilkesi, göçmenlerin de kütüphane hizmetlerinden yararlanmaya İsveçliler kadar hakkı olduğudur. 1970'lerin başından beri kütüphaneler göçmenlerin dillerindeki eserlerin sayısını arttırmaya çalışmaktadır. Söz gelişi, Stokholm Halk Kütüphanesi 30'dan çoğu Latin kökenli olmayan alfabeler kullanan 80 ayrı dilde kitaplar satın alır. Ayrıca, 30 dilde 370 gazete ve dergiye de abonedir.

Konuşan Materyaller:

İsveç'te en az 350.000 kişi konuşan kitapları ödünç alma hakkına sahiptir. Bu gruba girenler yalnız görme özürlüler değildir. Basılı bir metni okuyamayanlar veya bir kitabı elle kullanamayanlar ile konuşma özürlü, trafik sakatı veya akıl dengesi bozuk olan kimseler de girerler. Konuşan kitaplar onlar tarafından halk kütüphanelerinden ödünç alınır. Fakat hastaneler ve okullar aracılığıyla veya yaşlı veya akli özürlüler için özel bakım servisleri yoluyla kitap edinilmesi de mümkündür. Konuşan kitaplar il kütüphanelerinden istenebilir. Tal-ock punkstkristbiblioeeket (konuşan kitaplar ve Braille Milli Kütüphanesi) 1980'de kuruldu ve her yıl yayımlanan 2.000 konuşan kitabın büyük kısmını üretmektedir.

Yeni yayınlara ilişkin bilgiler beldelerin "Konuşan Gazete"lerince sağlanır. Bunlar çoğunlukla doğrudan il kütüphanelerince üretilir. İl kütüphaneleri görme özürlüler için özel kayıt servisleri de kurmuşlardır. Bu okuyucuların ilgi duydukları materyalleri kayıtlanmış bir kaset halinde isteyebilecekleri anlamına gelir.

OKUL KÜTÜPHANELERİ

Son birkaç yıl içinde okul kütüphanelerinin durumuna özel bir dikkat gösterilmiştir. Çocuklara yönelik özel edebiyat dermesi eskimiştir ve okulların %6'sında hiç kütüphane bulunmamaktadır. En küçük okul kütüphanelerinin %60'tan çoğu, yardım sağlanabildiği sürece, haftada ancak bir saat açılır. Başka bir deyişle, burada yapılacak çok iş bulunmaktadır.

İSVEÇ KÜTÜPHANE HİZMETİ AJANSI

Lund'daki İsveç Kütüphane Hizmeti Ajansı (Bibliotekstjans AG - BTJ) değişik kütüphane türlerine büyük ölçüde hizmet sağlayan bir ortaklıktır. Sahipleri İsveç Kütüphane Derneği ile İsveç Mahalli Otoriteler Derneği'dir. BTJ'nin çalışmalarının önemli kesimini "ortak ciltleme hizmeti" oluşturur. Ajans her iki haftada bir yeni yayımlanan kitaplar hakkında bilgi dağıtır. BTJ tarafından her yıl 2 milyon kitabın dağıtımı yapılmaktadır. AJans, aynı zamanda halk kütüphaneleri için oluşturulan BUMS adlı bilgisayara dayalı sistemin geliştirilmesine önderlik eder. Sistemin ana amacı dolaşımı (ödünç vermeyi) denetleme işlemlerini hızlandırmaktır. BUMS ilgili belde kütüphaneleri için bir birleşik (toplu) katalog da oluşturur ve halk kütüphanelerinin yeni materyal sağlamasını kapsayan yönetim işlerinin pek çoğunu başarır. Son birkaç yıl içinde BTJ, kendisi gibi kütüphanelere kitap dağıtımını yapan başka firmalar ile başka sistemler öneren farklı veri firmalarının rekabeti ile karşılaşmıştır. Başlangıçta bir çok kimse (üniversite ve halk) bütün kütüphanelerin aynı veri sistemini kullanmasını istiyordu. Bugünkü durumda 80'i aşkın kütüphane BUMS'a bağlıdır. Ötekiler ise sistemlerini kendileri seçmiştir. Stokholm'de bulunan en büyük halk kütüphanesi ise DOBIS / LIBIS'i kullanmaktadır.

ARAŞTIRMA KÜTÜPHANESİ

İsveç'in milli kütüphanesi olan Krallık Kütüphanesi Stokholm'dedir. Kuruluşundan başlayarak İsveç krallarının özel dermelerini elde tutmuştur. 1661'de depozitör kütüphane haline geldi. O zamandan beri milli kütüphane statüsüne de sahip bulunmaktadır. Krallık Kütüphanesi İsveç yayınlarının en eksiksiz dermesine de sahiptir. O aynı zamanda beşerî ve sosyal bilimler için araştırma kütüphanesi sayılır ve halka açıktır. 1988'den bu yana kütüphanecilik alanının eşgüdüm kuruluşudur. Yazmalar dermesi İsveç yazarları üzerinde yoğunlaşmıştır. August Strindberg (1849-1912)'in mektupları ve öteki belgeler ile Selma Lagerlöf ve Par Lagerqvist gibi Nobel armağanı kazananlara ilişkin belgeler, büyük ölçüde, burada bulunulabilir. Nadir kitaplar dermesi de müstesna olarak yüksek niteliktedir.

Genel araştırma kütüphaneleri:

Genel araştırma kütüphaneleri yalnızca Eğitim Bakanlığının egemenliği altındaki İsveç Kütüphane Sistemi'nin parçası olan üniversitelerde ve kolejlerde bulunmaktadır. İsveç altı Yüksek Eğitim Bölgesine ayrılır. Her bölgenin öteki şehirlerde dalları bulunan bir üniversitesi vardır. Bu üniversiteler Lund, Gothenburg, Linköping, Stokholm, Uppsala ve Umea'dadır. Üniversite koleji kütüphaneleri ise ülkenin on yerinde bulunuyor. Tıp ve teknoloji bölümü bulunmayan Stokholm'deki üniversitenin kütüphanesi bir yana bırakılırsa, kütüphaneler disiplinler arasıdır. İsveç'teki en büyük kitap dermesine sahip bulunan Uppsala Üniversitesi Kütüphanesi, Caroline Rediviva, (4 milyonun üstünde kitap) 1620'de kuruldu. Büyüklükte bunun ardından 3.6 milyon kitapla Lund'daki üniversite kütüphanesi gelmektedir. Bu kütüphane 1470'de Danimarka'nın egemenliği sırasında kuruldu ve ülkedeki en eski kütüphanedir.

Bu altı kütüphane birlikte İsveç araştırma kütüphanesi sisteminin en önemli parçasını oluşturur. Onların amacı bölgelerine hizmet etmektir. Fakat kütüphaneler arası

ödünç vermeler aracılığıyla, ülkenin öteki yerlerine hizmet sunma sorumluluğunu da taşırlar. Herkesin danışma dermelerine erişmesine izin verilmesi ve okuma odalarında okunmak kaydıyla kitap istenebilmesi anlamında, halka açıktırlar.

Lund, Uppsala ve Gothenburg'daki üniversite kütüphanelerinin önemli yazma dermeleri bulunmaktadır. Uppsala Üniversitesi Kütüphanesi, İsveç'in 6. yüzyılın sonlarına tarihlenen en değerli kitabı olan Codex Argenteus (Gümüş İncil)'a sahiptir. Onda bazı kitap ciltleme sanatı, tıp tarihi üzerine olanların içinde bulunduğu büyük bir nadir kitaplar dermesi, resimli yazmalar ve başka güzel kitaplar da vardır.

ÖZEL KÜTÜPHANELER

Yine Eğitim Bakanlığı aracılığıyla devlet denetimi altında, özel araştırma kütüphanesi, özellikle oluşturulmuş, üniversitelere bağlı kolej ve enstitüler vardır. Karolinska İnstitute'deki büyük merkezi tıp kütüphanesi (KIBIC) İsveç'teki kütüphaneler arası ödünç verme dolaşımının büyük bölümünden sorumludur. Özel kütüphanelerin ilgi çekici olanları Stokholm'deki Krallık Teknoloji Enstitüsü'nün, Gothenburg'taki Chalmers Teknoloji Üniversitesi'nin ve tarım alanına yönelik İsveç Tarım Bilimleri Üniversitesi'nin kütüphaneleridir. Psikoloji ve Eğitim Milli Kütüphanesi (SPPB) davranış bilimleri için milli sorumluluğu bulunan bağımsız bir araştırma kütüphanesidir. Stokholm Ekonomi Okulu, ekonomi alanındaki kitapların vb. en iyi dermesine sahiptir. Alanlarındaki başlıca dermeleri elde tutan ve halka açık olan öteki resmi kütüphaneler Milli Güzel Sanatlar Müzesi'ndeki Sanat Kütüphanesi, Nordic Müzesi'ndeki Etnoloji Kütüphanesi, Tarih Müzesi ile bağlantılı Edebiyat, Tarih ve Antikitekr Krallık Akademisi'nin kütüphanesi gibi büyük müzelerde bulunabilir.

Olaylar ve sayılar: Resmi araştırma kütüphanesi sistemi, toplam olarak, dermesi 28 milyon kitaptan biraz fazla olan 50 dolayında büyük kütüphaneyi içine alır. Yıllık olarak 700.000 kütüphaneler arası ve 1.750.000 mahalli ödünç verme işlemi, toplam 381 milyon kron ile, 1650 kütüphaneci ve yardımcısı tarafından gerçekleştirilir. Bu meblağın %23'ü değişik medya çeşitlerini satın almak, %61'i görevli aylıklarını ödemek için kullanılır.

OTORİTE VE İŞ KÜTÜPHANELERİ

Eğitim sisteminin dışında kalan fakat kendi alanlarında araştırma yapan bir çok büyük otoritelerin iyi kütüphaneleri ve bilgilendirme servisleri vardır. Bu kütüphaneler temelde iç ihtiyaçlara hizmet etme eğilimindedirler. Ancak bazıları, söz gelişi Meslek Güvenliği ve Sağlığı Milli Komisyonu ve Çevre Koruma Milli Komisyonu'nun kütüphaneleri, halka açıktır. Parlamento kütüphanesinin İsveç Hükümeti yayınları için özel sorumluluğu bulunmaktadır.

Araştırmalarını kendisi yürüten büyük firmaların iyi kütüphaneleri vardır: İlaç sanayii (ASTRA, Pharmacia, Kabi), otomobil üreticileri (Volvo, Saab), elektronik sanayii (Ericson, Asea BB) ve başkaları. Bu kütüphaneler halka açık değildir.

EŞGÜDÜM VE İŞBİRLİĞİ

1960'lar, 1970'ler ve 1980'ler boyunca, hepsi de Eğitim Bakanlığının denetlemesi

altında, bilimsel ve teknik bilgilenme alanında eşgüdüm görevini üstlenen farklı otoriteler olmuştur. En istekli girişim 1979'da DFI, Bilimsel ve Teknik Bilgilenme Temsilciliğinin kurulmasıyla gerçekleştirildi. Onun temel görevi araştırma projeleri için mali destek sağlamak yanında kütüphane sistemi içinde yeni teknolojilerin geliştirilmesini ve kullanılmasını etkilemek ve teşvik etmektir. DFI işbirliğinin -yalnız derme geliştirmede değil- bir çok alanlarda gerekli olduğunun açıkça anlaşılmasını sağladı. Bir kütüphane ötekilerden soyutlanmış durumda çalışamaz; çünkü yeni teknolojiler kütüphaneleri kaçınılmaz şekilde, daha çok bir araya getirmektedir.

1986'da DFI'nin çalışmaları analiz edildi ve 1987 baharında bu faaliyetlerin gelecekte küçük bir reorganizasyona uğratılmasına karar verildi. 1988'den başlayarak Krallık Kütüphanesi araştırma kütüphanelerinin milli düzeydeki eşgüdümü sorumluluğunu üstlendi; Araştırma Planlama ve Eşgüdüm Konseyi ise araştırma projelerinin ödeneklendirilmesinden sorumlu oldu.

Buna karşılık, İsveç araştırma kütüphaneleri arasındaki eşgüdümün uzun bir geçmişi vardır. Yine de ortak katalog (AK) en erken 1886'da oluşturuldu. Başlıca araştırma kütüphaneleri onda kendi yabancı yayın sağlamalarını duyurdular. Ayna zamanda onlar, kendi medyalarını başka kütüphanelere ödünç verme dileklerini açıkladılar. Zamanla işbirliği ilerledi. 1950'lerin ortasından başlayarak Scania Planı Amerika'nın Farmington Planından etkilendi. O, daha çevresel olan materyallerin sağlanması sorumluluğu yalnızca İsveçteki değil bütün Kuzey ülkelerindeki farklı üniversite kütüphaneleri arasında dağıttı.

Fakat 1984'de Scandia Planının yerini milli düzeyde merkezileştirilmiş, konuya yönelik bir sistem olan "Ansvarsbibliotekssystemet" aldı. İsveç sistemi büyük ölçüde Alman "Sondersammelgebiet" ve "Zentralbibliothek" sistemlerinden etkilendi. O yıl Karolinska Enstitüsü Kütüphanesi'ne Parlamento ve Hükümet tarafından tıp alanında "ansvarsbibliotek"lik görevi verildi. 1988'de ekonomi, teknolojiyi, tarım ve ormancılık gibi konu alanları kendi "ansvarsbibliotek"lerine sahip oldular. Amaç bir takım kütüphaneleri büyük bilgi ve medya dermeleri ile donatmaktır. Onlar, farklı disiplinleri milli düzeyde kapsayarak, çağdaş kütüphane ihtiyacını etkililik, özellik ve hızlıklar yönünden karşılayabilirler. Bütün bu görevleri yerine getirebilmek için onlar, Krallık Kütüphanesi aracılığıyla Eğitim Bakanlığından ek ödenek almaktadırlar.

MİLLİ KATALOG- LIBRIS

Yukarıda anılan Ortak Katalog (AK), Kütüphane Bilgilenme Sistemi (Library Information System - LIBRIS) oluşturduğu zaman, 1970'lerin başında otomatize edildi. Ortak girdiler aracılığıyla veri tabanı, uç (terminal)larla erişebilen 1.2 milyonun üstünde bibliyografik kaydı tutmaktadır. 1980 dolaylarından bu yana o, bütün İsveç belgeleri de içeriyor. Bugün 27 devlet ödenekleri araştırma kütüphanesi bu ortaklıkta yer almaktadır. Bütün sağlamalara ilişkin bilgiler, veri tabanı ile doğrudan temas yoluyla, LIBRIS'e gönderilir. Aynı zamanda kütüphaneler, yayın daha önce veri tabanına alınmışsa, kataloglama ve sınıflama yardımından yararlanırlar. Bu durumda ilgili kütüphaneye yalnızca kendinde bulunan nüsha hakkındaki bilgiyi (s.g.yer) eklemek ihtiyacında olur. Sistem İngiliz ve Amerikan bilgisayara aktarılmış ve bibliyografyaları (MARC bantları)ını

kullanmakta ve Anglo-Amerikan Kataloglama Kuralları'nı izlemektedir. LIBRIS ayrıca kitapları kütüphanelerarası ödünç verme için yerleştirme işini de kolaylaştırır ve 1989'dan beri kitaplar sistem aracılığıyla da ödünç istenebilmektedir. El ile hazırlanan bir katalogu hala muhafaza eden kütüphaneler için katalog fişleri, yeni sağlama listeleri, istatistikler ve milli bibliyografya Svensk bokförteckning, sistemden çıkarılan ürünlerdir.

Dolaşımın (ödünç vermenin) denetlenmesi, sağlama ve süregelen yayınlar için kolaylıklar LIBRIS aracılığıyla sağlanamamaktadır. Bu yüzden kütüphanelerin pek çoğu LIBRIS'ten yararlanmaya ek olarak kendi elle yürütülen işlerini ve kataloglarını muhafaza etmişlerdir. Bazı kütüphaneler kendilerinin olan mahalli sistemler kurmuşlardır. Söz gelişi Stokholm Üniversitesi GEAG sistemini kurmuş ve Linköping'deki Üniversite Kütüphanesi bir ölçüde aynı işi yapmıştır. Umea'daki Üniversite Kütüphanesi ile Stokholm'deki halk kütüphanesi DOBIS / LIBIS'i seçmiştir. Lund, Gothenburg ve Uppsala'daki üniversite kütüphaneleri, birlikte VTLS sistemini almaya karar vermişlerdir. Buna rağmen onların hepsi de LIBRIS ile işbirliğini sürdürmeye kararlıdır ve Stokholm, Lund ve Gothenburg'daki halk kütüphanelerinin daha önce yaptığı gibi, mahalli materyallerin merkezi LIBRIS'ten edinme eğilimindedirler.

FİLMLERİN VE KAYITLARIN SAKLANMASI İÇİN ARŞİV

1977'de ses kayıtlarının, filmlerin ve öteki medyaların saklanacağı özel bir arşiv kuruldu: Alanında ülke çapındaki sorumluluk ile, Stokholm'deki Arkivet förljud ochbild (ALB). ALB araştırmacılar ile gazetecilere açıktır, fakat halen ödünç verme işlemi yapılmamaktadır.

KÜTÜPHANECİLERİN YETİŞTİRİLMESİ

İsveçteki kütüphaneci ve dokümantalistlerin bütün eğilimi Gothenburg yakınındaki Boras'ta bulunan Kütüphanecilik ve Bilgilenme Okulu'nda yer alır. Eğitim programı kütüphanelerin bütün türleri ile kültür ve bilgilenme kesimlerinde çalışanlar için biçimlendirilir. İki yıl süreli programdan yılda 220 dolayında kütüphaneci mezun olur. Okul ilerlemiş yetiştirme kurslarını ve başka personel kategorilerinin, söz gelişi paraprofesyonellerin yetiştirilmesini de destekler. O, ülkedeki üniversitelerle işbirliği ederek, kütüphanelerle ilgili araştırmalar yapar. İlk kitap ve kütüphane profesörü de, bu yılın sonunda Lund Üniversitesi'ne atanacak.

KÜTÜPHANECİ DERNEKLERİ

İsveç Kütüphane Derneği (SAB) 1915'te kuruldu ve 1982'den başlayarak şu beş bölüm halinde örgütlendi: Halk Kütüphaneleri, Okul Kütüphaneleri, Araştırma Kütüphaneleri, Hastane ve kişi üyeler. Halk Kütüphaneleri Bölümü bunların en büyüğüdür. Halk kütüphanelerinin kullandığı sınıflama sistemi SAB tarafından geliştirildi. Dernek aynı zamanda kursları ve konferansları destekler ve Biblioteksbladet'i yayımlar. Görüş oluşturma işlevi vardır ve IFLA aracılığıyla milletlerarası konularda aktiftir.

İsveç Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği (SBS) 1921'de oluşturuldu ve kütüphane sektöründe çalışanlar için merkezi kuruluşur. Politika ile uğraşmaz, konferanslar ve toplantılar düzenler, İskandinavda ve milletlerarası işbirliğinde aktiftir.

SBS başlangıçtan beri IFLA'nın üyesidir ve ilk başkanı Isak Collijn, 1927-1931 arasında, IFLA'nın da ilk başkanı idi.

İsveç Teknik Dokümantasyon Kurumu (TLS) 1936'da oluşturuldu. Kurumun üyeleri firmalar kesiminden gelmektedir. Kurum kurslar ve konferanslar düzenler ve *Nordic of Nocumentation-ı* yayımlar.

SONUÇ

Bunun gibi kısa bir yazıda İsveç kütüphanelerinin ve kütüphaneciliğinin tam bir görünümünü vermek mümkün değildir. Bununla birlikte, 1990 Ağustosunda İsveç'teki IFLA Konferansına geleceklerin beklentilerine bir örnek vermiş olduğumu umuyorum. Bütün İsveç kütüphanecileri katılanlara sıcak bir karşılama yapmaya hazır olacaktır.

**IFLA Journal, XVI, 2 (1990), 187-197'den,
Çeviren: Necmeddin Sefercioğlu**